

Motion om kultur för LSS

Motion av Jan Jönsson och Isabel Smedberg-Palmqvist (båda L)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Torun Boucher

Sammanfattning av ärendet

Jan Jönsson och Isabel Smedberg-Palmqvist (båda L) har i en motion till kommunfullmäktige föreslagit att Stockholms stad ska införa en kulturbonus inom LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) med rabatterat inträde enligt Kulanpremiens modell samt se till att det finns ett stort utbud av kulturupplevelser tillgängliga utifrån de olika deltagarnas behov.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, socialnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, DHR Region Stockholm, DIK, Fackförbundet Scen & Film, FUB och Funktionsrätt Stockholms stad.

DHR Region Stockholm, DIK och FUB har inte inkommit med remissvar.

Stadsledningskontoret bedömer att Stockholms stad vidtar åtgärder för att alla personer med funktionsnedsättning i den mån de önskar ska kunna delta i stadens kultur- och fritidsaktiviteter samt idrottsliv på jämlika villkor, både som utövare, åhörare och åskådare.

Kulturnämndens bedömning är att en kulturbonus inom LSS enligt Kulanpremiens modell kräver att en strukturerad samverkan motsvarande Kulan och Kultur för äldre etableras mellan berörda förvaltningar. Nämnden bedömer att en utredning behöver göras innan ett sådant införande för att se fördelarna i förhållande till den byråkratiska struktur och kostnad som modellen skulle medföra.

Socialnämnden delar inte motionärernas syn på att ett införande av Kulanpremien för LSS är rätt väg att gå för att deltagare på daglig verksamhet ska ges större möjligheter att ta del av Stockholms rika kulturliv.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd föreslår att staden utreder frågan vidare och kanske i projektform prövar hur det skulle fungera med kulturbonus för deltagare vid daglig verksamhet enligt Kulanpremiens-modell. Då finns också möjligheter till noggrann utvärdering och närmare ekonomisk analys.

Farsta stadsdelsnämnd ser inte ett behov av Kulanpremien eftersom staden redan arbetar med kulturaktiviteter inom LSS-området.

Järva stadsdelsnämnd bedömer att utöver kulturförvaltningen så behöver ytterligare en aktör finnas med för att informera och driva arbetet för målgruppen inom LSS, exempelvis socialförvaltningen. Frågan behöver emellertid utredas vidare vid en potentiell implementering.

Kungsholmens stadsdelsnämnd är sammantaget positiv till att öka utbudet av kultur för personer som omfattas av LSS. Det går helt i linje med Stockholms stads program för tillgänglighet och delaktighet 2024-2029.

Södermalms stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget om kulturrabatt för personer inom LSS och ser att införandet kan stimulera till ökad tillgång till ett rikare kulturliv. Detta både i form av subventionerade biljetter till stadens kulturutbud och i form av uppsökande verksamhetsbesök av kulturaktörer.

Fackförbundet Scen & Film delar motionärernas uppfattning att alla invånare, oavsett funktionsförmåga, ska ges samma möjligheter till att ta del av Stockholms kulturutbud.

Funktionsrätt Stockholms stad anser att Kulanpremien gör att förskolor och skolor kan ta del av kultur till ett lägre pris. Liberalernas motion om att införa ett liknande system för personer med insatsen daglig verksamhet ser vi som mycket välkommet. Däremot ser vi möjlighet att utöka möjligheterna till att även omfatta personer med funktionsnedsättning som idag har insatser enligt SoL.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag välkomnar Liberalernas motion om att införa Kulanpremie för LSS. Precis som motionärerna anför håller jag med om vikten av att tillgängliggöra Stockholms kulturliv för stadens alla invånare. Den som lever sitt liv med en normbrytande funktionalitet ska ha samma möjlighet till ett gott liv som alla andra.

Som flera av remissinstanserna svarat vidtas det redan flera olika insatser, och det finns mycket verksamhet inom stadens olika förvaltningar, för att personer inom LSS och att personer med funktionsnedsättning ska kunna ha ett rikt fritids- och kulturliv.

En viktig del i detta arbete grundar sig i Stockholms stads program för tillgänglighet och delaktighet 2024-2029 (dnr KS 2023/791).

Jag anser därför att innan en Kulanpremien för LSS implementeras behövs det en grundlig utredning över hur en kulturbonus för LSS kan stimulera till en ökad tillgång till ett rikare kulturliv utöver de insatser som redan genomförs i staden.

Bilaga

Motion om kultur för LSS, dnr KS 2024/605-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att avslå föredragande borgarråds förslag till beslut
2. Att tillstyrka motionen
3. Att därutöver anföra

Vi gläds åt det positiva gensvaret från förvaltningar och andra remissinstanser på Liberalernas motion.

Fackförbundet Scen & Film delar vår uppfattning att alla invånare, oavsett funktionsförmåga, ska ges samma möjligheter till att ta del av Stockholms kulturutbud. Funktionsrätt Stockholms stad ser idén om att införa ett Kulan-liknande system för personer med insatsen daglig verksamhet som mycket välkommet.

Föredragande borgarråd menar däremot att det behövs en grundlig utredning för hur en kulturbonus för LSS kan stimulera till ökar tillgång till ett rikare kulturliv utöver de insatser som redan genomförs i staden. Men de insatser som idag finns på detta område beskriver Kulturförvaltningen i sitt svar, och de är uppenbart otillräckliga. Det handlar om insatser via idrottsförvaltningen för personkrets 1 inom LSS.

Ett samarbete inom ramen för Kulan, ser vi framför oss, skulle involvera LSS-boenden och dagliga verksamheter, med plats för människor ur alla tre LSS-personkretsar. Vi ser inte varför idrottsförvaltningen ska ansvara för att tillgängliggöra kultur generellt. Sen framgår det även att det främst handlar om ett antal kultur- och fritidsaktiviteter på helger. Socialförvaltningen å sin sida, pekar på det faktum att tillgången till kultur inte är reglerad i LSS-lagen. Det är dock ett faktum att funktionsnedsatta tar del av kulturutbudet i mindre utsträckning än andra. Därför vore detta ett bra sätt att möjliggöra för att ta del av kulturutbudet.

Vidare skriver socialförvaltningen att personer som ingår i LSS kan ta del av kultur via ledsagning. Men sannolikt vill många kunna använda de få ledsagningstimmar

man har till andra aktiviteter som att kunna få gå ut och ta en fika, exempelvis. Kulanformen, som den ser ut idag, innebär att förskolor och skolor på dagtid i veckorna kan uppleva kultur och det är precis det vi menar att även gruppen inom LSS har rätt till.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 19 februari 2025

Anders Österberg
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Jan Jönsson (L) som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

I en motion till kommunfullmäktige anför Jan Jönsson och Isabel Smedberg-Palmqvist (båda L) att ett viktigt inslag i en liberal kulturpolitik är att satsa på att tillgängliggöra stadens kultur för grupper som i mindre utsträckning tar del av det som Stockholms kulturliv har att erbjuda.

Motionärerna framhåller vidare att kultur ska vara tillgängligt för alla och att deltagare på daglig verksamhet ska ges större möjligheter att ta del av Stockholms rika kulturutbud. Motionärerna vill därför att staden inför en kulturbonus inom LSS med rabatterat inträde enligt Kulanpremiens modell samt ser till att det finns ett stort utbud av kulturupplevelser tillgängliga utifrån de olika deltagarnas behov. Med anledning av detta föreslår motionärerna att kommunfullmäktige beslutar att staden inför Kulanpremien för LSS.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, socialnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, DHR Region Stockholm, DIK, Fackförbundet Scen & Film, FUB och Funktionsrätt Stockholms stad.

DHR Region Stockholm, DIK och FUB har inte inkommit med remissvar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar motionärernas åsikt om att kultur ska vara tillgängligt för alla och att deltagare på daglig verksamhet enligt LSS ska ges goda möjligheter att ta del av Stockholms kulturutbud. Forskning visar att kultur kan förbättra hälsa och välbefinnande genom att skapa glädje, lugn och gemenskap. Rätt anpassade kulturupplevelser innebär ett förbättrat välbefinnande och kan öka känslan av en meningsfull tillvaro. Kulturupplevelser kan även motverka ensamhet, skapa samtalsämnen och frammana minnen. Enligt LSS-lagstiftningen ingår det i kommunens uppdrag att det allmänna fritids- och kulturutbudet är tillgängligt för personer som omfattas av LSS.

Av stadens Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029 framgår att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i kultur- och fritidsaktiviteter på jämlika villkor, som utövare, åhörare och åskådare. Av programmet framgår även att staden ska fortsätta att utveckla kulturaktiviteter som personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i fullt ut på jämlika och jämställda villkor. Vidare framgår av programmet att staden ska erbjuda kulturaktiviteter som särskilt riktas till personer med funktionsnedsättning. I

programmets tillämpningsanvisningar finns förslag på hur stadens verksamheter ska kunna tillgodose rätten till kultur för personer med funktionsnedsättning genom att verksamheter bland annat kan:

- Ta fram lösningar för att regelbundet kunna erbjuda individuella möjligheter till kulturaktiviteter.
- Utveckla och anpassa informationen om tillgänglighet i stadens kulturverksamheter för att underlätta för personer med funktionsnedsättning att kunna välja aktiviteter
- Samverka med kulturverksamheter i syfte att kunna erbjuda personer med funktionsnedsättning en meningsfull fritid

Stockholms stad erbjuder idag ett utbud av kulturaktiviteter för unga vuxna med funktionsnedsättning med eller utan insatsen LSS. Idrottsförvaltningen har i uppdrag att utveckla ett tillgängligt kultur- och fritidsutbud för personer med LSS-insatsen bostad med särskild service eller som arbetar på daglig verksamhet. Utbudet erbjuds främst på helger och är tillgängligt för alla inom personkrets 1. Idrottsförvaltningens fritidsutvecklare samordnar aktiviteter som civilsamhället, kulturinstitutioner och stadens egna verksamheter arrangerar för målgruppen. Utöver det arrangeras scenkonstföreställningar och konserter för publik med omfattande funktionsnedsättningar som behöver mycket anpassningar för att ta del av kultur. Utbildningar genomförs även för arrangörer om hur kultur- och fritidsverksamheter kan anpassas och tillgängliggöras för målgruppen.

För den som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att ta del av stadens kulturutbud på egen hand finns möjlighet att ansöka om ledsagning/ledsagarservice. Enskilda med beslut om ledsagning/ledsagarservice har även rätt till ersättning för omkostnader för ledsagaren med upp till 300 kronor per månad. Efter en individuell behovsprövning kan omkostnadsersättning för ledsagare beviljas för att kunna genomföra en mer kostsam aktivitet än vad som avses rymmas inom ramen för ordinarie omkostnadsersättning.

Stadsledningskontoret bedömer att Stockholms stad vidtar åtgärder för att alla personer med funktionsnedsättning i den mån de önskar ska kunna delta i stadens kultur- och fritidsaktiviteter samt idrottsliv på jämlika villkor, både som utövare, åhörare och åskådare.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 1 oktober 2024 följande.

Kulturnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Isabel Smedberg-Palmqvist (L) och Kristina Lutz (M), se Reservationer m.m.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 20 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen instämmer med motionärerna i att kultur ska vara tillgänglig för alla och att deltagare på daglig verksamhet enligt LSS ska ges goda möjligheter att ta del av Stockholms kulturutbud.

Idag har idrottsförvaltningen i uppdrag att utveckla ett tillgängligt kultur- och fritidsutbud för personer som har fått LSS-insatsen bostad med särskild service eller arbetar på daglig verksamhet. Utbudet erbjuds främst på helger och är tillgängligt för alla inom personkrets 1.1 Idrottsförvaltningens fritidsutvecklare samordnar olika typer av aktiviteter som civilsamhället, kulturinstitutioner och stadens egna verksamheter arrangerar för målgruppen. Dessutom arrangerar fritidsutvecklarna vid tre till fyra tillfällen per år scenkonstföreställningar och konserter för publik med stora funktionsnedsättningar som behöver mycket anpassningar för att ta del av kultur. Fritidsutvecklarna genomför också utbildningar för arrangörer om hur kultur- och fritidsverksamheter kan anpassas och tillgängliggöras för målgruppen.

Kulturförvaltningen har i uppdrag att tillgängliggöra ett professionellt kulturutbud för förskola och skola (Kulan) samt äldreomsorgen (Kultur för äldre). Det är två olika modeller som båda bygger på en strukturerad samverkan kring webbplats, nätverk och gemensamma arrangemang mellan kulturförvaltningen och berörda förvaltningar som ansvarar för bokning och genomförande. Kulturförvaltningen har i uppdrag att tillgängliggöra ett professionellt kulturutbud för förskola och skola (Kulan) samt äldreomsorgen (Kultur för äldre). Det är två olika modeller som båda bygger på en strukturerad samverkan kring webbplats, nätverk och gemensamma arrangemang mellan kulturförvaltningen och berörda förvaltningar som ansvarar för bokning och genomförande av kulturprogram. Berörda förvaltningar delar på kostnaderna för detta enligt särskild överenskommelse. Kulturaktörer kan ansöka om stöd för att ingå med sina program i utbudet för förskola och skola respektive äldreomsorgen. Kulturaktörer som beviljas stöd kan erbjuda sina program till reducerat pris till kommunala och fristående förskolor och skolor (Kulanpremierna) samt till kommunala och privata verksamheter inom äldreomsorgen. Båda modellerna bygger på en princip om samfinansiering mellan kulturförvaltningen och de verksamheter som bokar kulturprogram.

Kulturförvaltningens bedömning är att en kulturbonus inom LSS enligt Kulanpremiernas modell kräver att en strukturerad samverkan motsvarande Kulan och Kultur för äldre etableras mellan berörda förvaltningar. Förvaltningen bedömer att en utredning behöver göras innan ett sådant införande för att se fördelarna i förhållande till den byråkratiska strukturen och kostnad som modellen skulle medföra.

I ett läge där staden genom idrottsförvaltningen redan har en organisation för att tillgängliggöra ett kultur- och fritidsutbud till målgruppen rekommenderar förvaltningen att titta på utvecklingsmöjligheter av det befintliga uppdraget utifrån de behov som identifieras.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 oktober 2024 följande.

Socialnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Jan Jönsson (L), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser, i likhet med motionärerna, att kultur ska vara tillgängligt för alla.

Personer med funktionsnedsättning kan ha rätt till stöd enligt LSS. För att få insatser utifrån lagen ska den sökande omfattas av lagens personkrets och ha behov av den sökta insatsen. Den som tillhör LSS personkrets 1 eller 2 och är i yrkesverksam ålder, saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig har rätt till daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS. Den som tillhör LSS personkrets 3 har inte rätt till daglig verksamhet.

Den dagliga verksamheten kan utformas på olika sätt. Verksamheten ska erbjuda den enskilde stimulans, utveckling, meningsfullhet och gemenskap efter hans eller hennes önskemål. Ett övergripande mål med insatsen är att utveckla den enskildes möjligheter till arbete på kortare eller längre sikt. Det finns i lagens förarbeten inget som antyder att daglig verksamhet har som uppgift att säkerställa deltagarnas möjligheter att ta del av det befintliga kulturlivet. Trots det finns det inom ramen för Stockholms stads valfrihetssystem flera verksamheter som erbjuder ett innehåll där deltagarna får möjlighet att utöva kultur i form av exempelvis måleri, teater, dans eller film. Stockholms stad har ett program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning som bygger på principen om universell utformning, det vill säga att skapa lösningar som fungerar för så många som möjligt redan från början. På det viset inkluderas fler och behovet av att göra anpassningar i efterhand minskas.

För de som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att på egen hand ta del av stadens kulturutbud finns möjligheten att ansöka om ledsagning/ledsagarservice. Denna möjlighet riktar sig inte enbart till en utvald målgrupp utan omfattar alla, oavsett funktionsnedsättning och eventuell personkretstillhörighet enligt LSS. Stockholms stad har även valt att gå ett steg längre genom att ge enskilda med beslut om ledsagning/ledsagarservice rätt till ersättning för omkostnader för ledsagaren med upp till 300 kronor per månad. Den enskilde kan även, efter en individuell behovsprövning, beviljas omkostnadsersättning för ledsagare för att kunna genomföra en mer kostsam aktivitet än vad som avses rymmas inom ramen för ordinarie omkostnadsersättning.

Det är förvaltningens bedömning att Stockholms stad, på olika sätt, har vidtagit åtgärder för att alla personer med funktionsnedsättning i den mån de önskar ska

kunna delta i stadens kultur- och fritidsaktiviteter samt idrottsliv på jämlika villkor, både som utövare, åhörare och åskådare.

Sammanfattningsvis delar förvaltningen inte motionärernas syn på att ett införande av Kulanpremien för LSS är rätt väg att gå för att deltagare på daglig verksamhet ska ges större möjligheter att ta del av Stockholms rika kulturliv.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2024 följande.

1. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Reservation av Peter Backlund (L), se Reservationer m.m.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Från 1 januari 2023 fram till sista augusti 2024 har 902 verksamheter bokat aktiviteter med kulanpremie. Det tyder på en förhållandevis hög användningsgrad. Forskning visar att kultur kan förbättra hälsa och välbefinnande genom att skapa glädje, lugn och gemenskap. Rätt anpassade kulturupplevelser innebär ett förbättrat välbefinnande och kan öka känslan av en meningsfull tillvaro. Kulturupplevelser motverkar även ensamhet, skapar samtalsämnen, frammanar minnen och i upplevelsen skapas gemenskap. Det kan också vara ett verktyg i att utveckla det personcentrerade arbetet. Myndigheten för delaktighet (MFD) menar att personer med funktionsnedsättning har avsevärt sämre tillgång till fritidsverksamheter än andra. Det kan handla om brister i praktiska förutsättningar, som svårighet att transportera sig till aktiviteter, otillgängliga lokaler eller friluftsområden. Det kan också handla om stereotypa idéer om hur fritidsaktiviteter ska utövas. För människor i alla åldrar är möjligheten till en aktiv och givande fritid helt avgörande för hälsan men också upplevelsen av tillhörighet och delaktighet.

I staden finns sedan tidigare fritidsutvecklare som har uppdraget att utveckla ett tillgängligt kultur- och fritidsutbud inom Stockholms stad. Målgruppen för utbudet är vuxna personer som bor i bostad enligt LSS eller som arbetar på daglig verksamhet enligt LSS.

Daglig verksamhet enligt LSS ska ge en meningsfull sysselsättning utifrån den enskildes specifika förutsättningar. Verksamheten ska också bidra till personlig utveckling och att främja delaktighet i samhället och bör innehålla både habiliterande och mer produktionsinriktade uppgifter. Det övergripande målet är att utveckla den enskildes möjlighet till arbete. I staden finns i dagsläget 220 olika dagliga verksamheter valbara enligt valfriheten. De olika verksamheterna kan ha olika

inriktningar och rikta sig till olika målgrupper. Daglig verksamhet är den insats som flest personer är beviljad av de olika LSS-insatserna. År 2023 hade staden 3144 invånare som deltog vid daglig verksamhet.

Av stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029 framgår att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i kulturaktiviteter på jämlika villkor, både som utövare, åhörare och åskådare. Av programmet framgår att staden ska fortsätta att utveckla kulturaktiviteter som personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i fullt ut på jämlika och jämställda villkor som andra. Vidare framgår av programmet att staden ska erbjuda kulturaktiviteter som särskilt riktas till personer med funktionsnedsättning. I programmets tillämpningsanvisningar finns förslag på hur stadens verksamheter ska kunna tillgodose rätten till kultur för personer med funktionsnedsättning genom att verksamheter bland annat kan:

- ta fram lösningar för att regelbundet kunna erbjuda individuella möjligheter till kulturaktiviteter.
- utveckla och anpassa informationen om tillgänglighet i stadens kulturverksamheter för att underlätta för personer med funktionsnedsättning att kunna välja aktiviteter
- samverka med kulturverksamheter i syfte att kunna erbjuda personer med funktionsnedsättning en meningsfull fritid

Jämställdhetsanalys

Förra året deltog 1318 kvinnor och 1826 män vid daglig verksamhet enligt LSS. Procentuellt sett är det lika stor andel kvinnor som deltar vid sådan verksamhet jämfört med hur många kvinnor respektive män som är beviljad LSS-insats, både i staden och på nationell nivå. Studier visar att färre kvinnor än män har sådan diagnos/funktionsnedsättning som ger rätt att söka LSS-insatser. För till exempel intellektuell funktionsnedsättning är andelen 43 % kvinnor och 57 % män och för autism/autismliknande tillstånd är andelen 32 % kvinnor och 68 % män.⁴ Förvaltningen anser att förslaget i motionen är könsneutralt utformat och förväntas inte få några negativa konsekvenser för jämställdheten. Förvaltningen ställer sig positiv till motionärernas förslag. Förvaltningen menar att staden genom att inrätta en kulturbonus för deltagare vid daglig verksamhet enligt Kulanpremiens-modell tar steg i rätt riktning mot att uppfylla de mål som finns formulerade i lagstiftning och styrdokument. Förvaltningen föreslår att staden utreder frågan vidare och kanske i projektform prövar hur det skulle fungera med kulturbonus för deltagare vid daglig verksamhet enligt Kulanpremiens-modell. Då finns också möjligheter till noggrann utvärdering och närmare ekonomisk analys.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2024 följande.

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av en motion från Jan Jönsson och Isabel Smedberg Palmqvist, Liberalerna, om kultur för LSS.
2. Omedelbar justering.

Reservation av Rikard Werge (L), Olof Peterson m.fl. (M) och Olle Eriksson (C), se Reservationer m.m.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Det är positivt att belysa att kultur ska vara tillgänglig för alla, i enlighet med stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029. Av programmet framgår att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i kultur- och fritidsaktiviteter på jämlika villkor, både som utövare och åskådare. En inkluderande kulturpolitik ger en stärkt känsla av samhörighet, helt i enlighet med LSS mål att få möjlighet att leva som andra.

Farsta stadsdelsnämnd arbetar redan med att erbjuda och genomföra kulturaktiviteter för personer inom LSS. Kultursekreterare fördelar budget och planerar arbetet tillsammans med kulturombudsgrupper. Kulturombuden träffas fyra gånger per år och kommer från förskola, fritid, äldreomsorg samt utförare inom LSS och socialpsykiatri. På träffarna planeras kommande kulturutbud och arbete sker kring ekonomi, kvalitet och aktivitetsförslag.

Idrottsnämnden och dess förvaltning har samordningsansvar för utbudet Fritid för dig som bor i LSS-bostad. Fritidutvecklare skickar ut nyhetsbrev om kommande aktiviteter varje vecka. Fritidsutvecklarna kan även gå in med ekonomiska medel eller stöd till arrangörer av kultur- och fritidsverksamhet för målgruppen när efterfrågade aktiviteter skapas.

Förvaltningen ser inte ett behov av Kulanpremien eftersom staden redan arbetar med kulturaktiviteter inom LSS-området.

Förvaltningen bedömer att det i ärendet saknas relevanta jämställdhetsaspekter.

Förvaltningen bedömer att ärendet inte innebär några betydande miljö- och klimatkonsekvenser.

Järva stadsdelsnämnd

Järva stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2024 följande.

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Åsa Nilsson (L), se Reservationer m.m.

Järva stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i motionens resonemang om att Stockholms stad ska vara en stad där personer med funktionsnedsättning är fullt delaktiga i alla delar av samhället. Detta innefattar även att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i kultur- och fritidsaktiviteter samt idrottsliv, på jämlika villkor, både som utövare, åhörare och åskådare. Se förtydligande och omfattning i Stockholms stads program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024–2029 och fokusområde 8 som förtydligar rätten till kultur och fritid.

Järva stadsdelsförvaltning erbjuder idag ett utbud av kulturaktiviteter för unga vuxna med funktionsnedsättning som har eller saknar insatsen LSS. Ungdomsgården Electric har exempelvis ett särskilt fokus på unga vuxna med funktionsnedsättning och arrangerar regelbundet aktiviteter med kulturinslag liksom fritid för alla nätverket som återkommande bjuder in till fritids- och kulturaktiviteter, särskilt under loven. Genom Kulturskolan som finns i Järva kan unga vuxna med funktionsnedsättning delta i kurser inom musik, dans, teater och bild. Biblioteken arrangerar kulturprogram som sagostunder och författarbesök, medan sommar- och lovaktiviteter inkluderar konstworkshops och teaterkurser. Dessutom anordnas lokala festivaler och projekt för att främja kulturell mångfald och inkludering.

Av motionen om kultur för LSS framgår det inte helt klart vilken grupp som avses. Alla individer som omfattas av LSS är större i antal än de individer som omfattas av avgörande för att svara på remissen, men det behöver beaktas i det fortsatta arbetet.

I en undersökningspanel som myndigheten för delaktighet genomförde år 2019 (2260 st svar) framgick att de främsta hindren för att delta i kultur- och fritidsaktiviteter för personer med funktionsnedsättning handlade om att de a) Inte har råd b) Har ingen vän eller bekant att utföra aktiviteter med och c) Svårt att ta sig till platser. Undersökningen omfattade personer med funktionsnedsättning men innehöll ingen särskiljning av personer som omfattades av LSS eller inte.

Enligt LSS-lagstiftningen ingår det i kommunens uppdrag att det allmänna fritids- och kulturutbudet är tillgängligt för personer som omfattas av LSS. De ekonomiska marginalerna för personer som tillhör LSS gruppen kan vara små enligt undersökningen vilket kan begränsa möjligheten i att ta del av fritidsaktiviteter.

Enligt socialtjänstlagen kan det i vissa fall finnas skäl att ge bistånd i form av försörjningsstöd för att personer som tillhör LSS, bland annat ska kunna delta i fritidsaktiviteter. Det går i nuläget inte att beskriva i hur stor utsträckning försörjningsstöd används till denna typ av aktivitet.

Utöver ekonomiska hinder anser förvaltningen att det fortsatt finns utmaningar i att ta del av utbudet för personer som tillhör målgruppen LSS utifrån olika aspekter.

Exempelvis kan det vara svårt för vissa personer med funktionsnedsättning att ta till sig information om kulturevenemang, många saknar digital kompetens och offentliga webbplatser är många gånger inte utformade för att vara tillgängliga för personer med olika funktionsnedsättningar. Vidare behöver många individer inom LSS personlig hjälp för att tolka och förstå information, vilket inte alltid finns tillgängligt. Det finns således utmaningar idag med att ta del av kultur utifrån olika bakomliggande orsaker.

I nuläget finns det exempelvis inte ett organisatoriskt förslag att ta ställning till. Utöver kulturförvaltningen bedömer förvaltningen att ytterligare en aktör behöver finnas med för att informera och driva arbetet för målgruppen inom LSS, exempelvis socialförvaltningen. Frågan behöver emellertid utredas vidare vid en potentiell implementering.

För att vidare höja målgruppens tillgång till Stockholms kulturutbud, är det viktigt att de kulturaktörer som kommer att ingå i erbjudandet har en bred variation. Målgruppen inom LSS är icke homogen gällande intresse för kulturupplevelser vilket behöver speglas i utbudet. Precis som i alla större målgrupper finns det många skiftande intressen, därför är det viktigt att inte exkludera vissa konstformer.

Att vidare ha möjlighet att ta del av kulturupplevelser samtidigt och i samma lokaler som stadens övriga medborgare kan i sig vara en del av inkludering i en kulturupplevelse.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2024 följande.

Kungsholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Charlotta Schenholm (L), se Reservationer m.m

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Modellen som motionen hänvisar till finns inom förskolan och skolan. Kulanpremien innebär att förskolor och skolor kan ta del av det professionella kulturlivet till ett lägre pris.

Kulan är en mötesplats för förskolor, skolor och det professionella kulturlivet. Syftet är att fler barn och unga ska få möjlighet att uppleva kultur. Kulan består av en webbaserad kommunikationsplattform samt fysiska mötesplatser mellan kulturlivet och kulturombud i skolan och förskolan. För att öka barns och ungdomars tillgång till ett kvalitativt kulturutbud vill Kulan inspirera till och initiera fler kulturaktiviteter under skol- och förskoletid.

Som yrkesverksam kulturaktör kan man ansöka om stöd för att ingå i utbudet med Kulanpremien. Kulturaktörer som beviljas stöd kommer att kunna presentera utvalda program på Kulans webbplats och erbjuda dessa till reducerat pris till skolor och förskolor i Stockholms stad.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning är sammantaget positiv till att öka utbudet av kultur för personer som omfattas av LSS. Det går helt i linje med Stockholms stads program för tillgänglighet och delaktighet 2024-2029.

Förvaltningen menar dock att flera delar i motionens förslag behöver förtydligas. Det är oklart om förslaget betyder att alla personer som omfattas av LSS ska få rabatterat inträde till olika evenemang eller om verksamheter som daglig verksamhet och boenden ska kunna boka olika typer av kulturupplevelser till rabatterat pris.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 oktober 2024 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Johan Lisspers (L), se Reservationer m.m.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

På Södermalm finns dagliga verksamheter, korttidshem samt grupp-och servicebostäder för vuxna inom LSS. Inom dessa verksamheter har 336 brukare insatser, och verksamheterna drivs både i stadens egen regi och på entreprenad.

På förvaltningens grupp- och servicebostäder tar brukarna del av både aktiviteter, hälsoaktiviteter och kulturliv tillsammans med personal från boendet, utifrån egna önskemål.

Funktionshindersrådet ser motionen som angelägen och viktig och helt i linje med visionen om en stad för alla. Man framhäver ekonomiska ojämlikheter, där personer inom LSS ofta har begränsad möjlighet att bekosta egna kulturaktiviteter. Denna bild delas av boenden både i förvaltningens egen regi och på entreprenad. Ett subventionerat pris skulle medföra att fler får möjlighet att ta del av kulturutbudet. Ett medskick från rådet är att förvaltningen ska fortsätta att i möjligaste mån säkerställa att personalresurser eller brist på insatser ska begränsas så att större möjlighet finns att följa med boende på aktiviteter.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om kulturrabatt för personer inom LSS och ser att införandet kan stimulera till ökad tillgång till ett rikare kulturliv. Detta både i form av subventionerade biljetter till stadens kulturutbud och i form av uppsökande verksamhetsbesök av kulturaktörer. Förslaget ligger väl i linje med

förvaltningens uppdrag att stärka kulturaktiviteter för målgruppen och inom förvaltningens verksamheter pågår utveckling av kulturarbetet i dialog med brukare.

Fackförbundet Scen & Film

Fackförbundet Scen & Films yttrande daterat den 14 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Scen & Film delar motionärens uppfattning att alla invånare, oavsett funktionsförmåga, ska ges samma möjligheter till att ta del av Stockholms kulturutbud. Att stärka möjligheterna för personer som är deltagare i daglig verksamhet ser vi som mycket positivt då det är en grupp invånare som har färre möjligheter än andra. Men det är viktigt att extrakostnader som detta ger upphov till måste åtföljas av extra medel. Scen & Film tillstyrker förslaget.

Funktionsrätt Stockholms stad

Funktionsrätt Stockholms stads yttrande daterat den 29 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Funktionsrätt Stockholms stad har läst och utvärderat remissen utifrån de konsekvenser och resultat vi tror kan följa.

Generellt skattar personer med funktionsnedsättning sina livsvillkor och levnadsvanor lägre jämfört med den övriga befolkningen. Fler personer med funktionsnedsättning skattar även sin hälsa som dålig jämfört med den övriga befolkningen, där man i betydligt högre utsträckning har sömnbesvär, känner stress och har ångslan, oro och ångest. Det är även vanligare att en person med funktionsnedsättning saknar pengar för en oväntad utgift.

Forskningen visar att kultur har en stor inverkan på människors hälsa. Att få ta del och vara med där kultur skapas leder till en väsentlig skillnad i människors välmående.

Kulanpremien gör att förskolor och skolor kan ta del av kultur till ett lägre pris. Liberalernas motion om att införa ett liknande system för personer med insatsen daglig verksamhet ser vi som mycket välkommet. Däremot ser vi möjlighet att utöka möjligheterna till att även omfatta personer med funktionsnedsättning som idag har insatser enligt SoL.

Reservationer m.m.

Kulturnämnden

Reservation av Isabel Smedberg-Palmqvist (L) och Kristina Lutz (M)

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att därutöver anföra

Förvaltningen hänvisar till en dialog med idrottsförvaltningen, som berör insatser för personkrets 1 inom LSS. Ett samarbete inom ramen för Kulan, ser vi framför oss, skulle involvera LSS-boenden och dagliga verksamheter, med plats för människor ur alla tre LSS-personkretsar. Vi ser inte varför idrottsförvaltningen ska ansvara för att tillgängliggöra kultur generellt. Sen framgår det även att det främst handlar om ett antal kultur- och fritidsaktiviteter på helger. Kulan innebär att förskolor och skolor på dagtid i veckorna kan uppleva kultur och det är precis det vi menar att även gruppen inom LSS har rätt till

Socialnämnden

Reservation av Jan Jönsson (L)

Att nämnden beslutar enligt följande:

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att nämnden i sitt remissvar bifaller motionen, samt
3. Att därutöver anföra följande:

De insatser som idag finns på detta område beskriver Kulturförvaltningen i sitt svar. Det handlar om insatser via idrottsförvaltningen för personkrets 1 inom LSS. Ett samarbete inom ramen för Kulan, ser vi framför oss, skulle involvera LSS-boenden och dagliga verksamheter, med plats för människor ur alla tre LSS-personkretsar. Vi ser inte varför idrottsförvaltningen ska ansvara för att tillgängliggöra kultur generellt. Sen framgår det även att det främst handlar om ett antal kultur- och fritidsaktiviteter på helger.

Socialförvaltningen å sin sida, pekar på det faktum att tillgången till kultur inte är reglerad i LSS-lagen. Det är dock ett faktum att funktionsnedsatta tar del av kulturutbudet i mindre utsträckning än andra. Därför vore detta ett bra sätt att möjliggöra för att ta del av kulturutbudet. Vidare skriver förvaltningen att personer som ingår i LSS kan ta del av kultur via ledsagning. Men sannolikt vill många kunna använda de få ledsagningstimmar man har till andra aktiviteter som att kunna få gå ut och ta en fika, exempelvis.

Kulanformen, som den ser ut idag, innebär att förskolor och skolor på dagtid i veckorna kan uppleva kultur och det är precis det vi menar att även gruppen inom LSS har rätt till.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation av Peter Backlund (L)

Yrkar att nämnden beslutar enligt följande:

1. Att nämnden bifaller motionen
2. Att därutöver anföra följande

Vår stadsdelsförvaltning är positiv i sitt svar. Man menar att staden genom att inrätta en kulturbonus för deltagare vid daglig verksamhet enligt Kulanspremie-modell, tar steg i rätt riktning mot de mål som finns formulerade i lagstiftning och styrdokument. Frågan bör utredas vidare, menar förvaltningen. Vi liberaler menar att det är hög tid att LSS personkretsar tar del av kulturutbud i samma utsträckning som andra delar av befolkningen och vi tror detta förslag är en modell som bör prövas

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation av Rikard Werge (L), Olof Peterson m.fl. (M) och Olle Eriksson (C)

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att nämnden i sitt remissvar bifaller motionen
3. Att därutöver anföra följande

Förvaltningen ser inte ett behov för en kulanpremie för personer inom LSS. Det finns idag möjligheter för förskolor och skolor att på dagtid få uppleva kultur och det är precis en liknande lösning vi i Liberalerna efterlyser här, en kulturbonus.

Det är ett faktum att funktionsnedsatta tar del av kulturutbudet i mindre utsträckning än andra. Det vore en positiv utveckling om målgruppen skulle få denna möjlighet på t.ex. dagtid. Vi förstår att förvaltningen planerar kulturaktiviteter men vi skulle vilja se om möjligheten att genom en sådan här satsning med rabatterade priser till kulturaktiviteter skulle kunna öka möjligheterna för gruppen inom LSS. Vi ser inte varför idrottsförvaltningen ska ansvara för att tillgängliggöra kultur generellt vilket också nämns i förvaltningens tjänsteutlåtande. Personer inom LSS förtjänar att få bättre chanser att uppleva kultur och därmed frihet att på likvärdigt sätt erhålla kulturens uttryck i sina liv.

Järva stadsdelsnämnd

Reservation av Åsa Nilsson (L)

1. Att delvis avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att nämnden i sitt remissvar bifaller motionen
3. Att därutöver anföra följande

Vi tackar förvaltningen för ett positivt svar på vår motion, och instämmer i att det finns detaljer som behövs utvecklas innan förslaget kan bli verklighet. Förvaltningens förslag om ett samarbete mellan kulturnämnden och socialförvaltningen är intressant, och väl i linje med vår motion. Likaså instämmer vi till fullo i att utbudet bör vara brett, eftersom personer inom LSS har olika intressen och preferenser även inom kulturområdet. Vi menar därför att nämnden i sitt remissvar bör bifalla motionen.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation av Charlotta Schenholm (L)

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att nämnden i sitt remissvar bifaller motionen
3. Att därutöver anföra följande

De insatser som idag finns på detta område beskriver Kulturförvaltningen i sitt svar. Det handlar om insatser via idrottsförvaltningen för personkrets 1 inom LSS. Ett samarbete inom ramen för Kulan, ser vi framför oss, skulle involvera LSSboenden och dagliga verksamheter, med plats för människor ur alla tre LSS-personkretsar. Vi ser inte varför idrottsförvaltningen ska ansvara för att tillgängliggöra kultur generellt. Sen framgår det även att det främst handlar om ett antal kultur- och fritidsaktiviteter på helger.

Socialförvaltningen å sin sida, pekar på det faktum att tillgången till kultur inte är reglerad i LSS-lagen. Det är dock ett faktum att funktionsnedsatta tar del av kulturutbudet i mindre utsträckning än andra. Därför vore detta ett bra sätt att möjliggöra för att ta del av kulturutbudet. Vidare skriver förvaltningen att personer som ingår i LSS kan ta del av kultur via ledsagning. Men sannolikt vill många kunna använda de få ledsagningstimmar man har till andra aktiviteter som att kunna få gå ut och ta en fika, exempelvis.

Kulanformen, som den ser ut idag, innebär att förskolor och skolor på dagtid i veckorna kan uppleva kultur och det är precis det vi menar att även gruppen inom LSS har rätt till.

Södermalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Johan Lisspers (L)

Liberalerna tycker att det är glädjande att stadsdelsförvaltningen ser alla positiva ördelar med motionens förslag och därigenom ställer sig bakom motionen.